

ШУМЕНСКА

ВЕСТНИКЪ ЗА КУЛТУРЕНЪ И СТОПАНСКИ НАПРЕДЪКЪ НА ГР. ШУМЕНЪ И ОКОЛОСТЪТА МУ

Редакторъ: Д. РАДЕВЪ

Излиза всѣки присъственъ вторникъ и сѣбота
Годишенъ АБОНАМЕНТЪ 80 ЛВ. 6 МЕСЕЦА 50 ЛВ. 3 МЕСЕЦА 30 ЛВ.

ОБЯВИ: Търговски — 2 лв. кв. см. . официални — 2 лв. кв. см.

Ред. и админ. — пл. „П. Борисъ“. Тел. 140.

147

брой

Сто години кооперативно дѣло

Кооперативното дѣло въ Европа ще празнува утре, 1 юлий, сто години отъ своето сѣществуване.

Първата нужда отъ създаването на кооперацията била осочена отъ германския економистъ Херманъ Шулце-Деличъ (1808—1883) съ основаването въ Деличъ и Ойленбургъ дружества за купуване предмети отъ първа необходимостъ (потребителни дружества), а малко по късно се навилъ, пакъ въ Германия, Фридрихъ Вилхелмъ Райфайзенъ (1818—1888), финансистъ и офицеръ, съ основаването на кредитнитъ кооперации наречени Райфайзенови каси или популярни банки на кооперативни начала и за взаимопомощъ.

Въ България начало на кооперативното дѣло е положено на 11 юний 1890 въ с. Мирково (Пирдопска околия), гдето се основа кредитно дружество по типа на Райфайзеновитъ каси, а на 27 ноемврий 1903 въ София се основа първата банка, наречена „Софийска популярна банка“.

Следъ кредитнитъ институции се явиха ония за потребителностъ, за доставка на стоки, за земледѣлско производство, за строежъ, застраховки и др. Така въ Европа, главно, а после и на други континенти започва едно ново икономическо движение отъ слаби стопански съсловия срещу мощния капитализмъ, въ което движение биватъ привлечени трудя-

шитъ се земледѣлски сръди, съ задача, да бждатъ подпомогани паричновъ производствата си, и да се намѣратъ пазари за пласиране въ страната и вънъ отъ нея на добитото отъ земледѣлието и занаятчийството предмети.

Като не отрича капитала и неговата роля въ производството и потребителността, кооперацията се стреми, въ тия две области да не поглъща придобитото съ трудъ материално благо на производителя, но да му даде възможни най-голѣми печалби.

Тази насока на кооперацията има и други полезни страни за човѣчеството, като подига въ неговитъ сръди чувството на взаимопомощъ, притяжава класовитъ борби, шири просвѣта и издига труда до култъ, безъ който не е мислима никаква здрава общожитейска организация, наречена държава.

Къмъ нашитъ читатели

Съ миналия брой и нашия вестникъ влиза въ така нареченитъ ваканционни месеци. Редакцията ни за да даде възможностъ на редакционната колегия и на сътрудницитъ си да еи отпочинатъ и събератъ сили за нова работа, реши да издава само вторнишния брой на половинъ форматъ, като се взематъ грижи щото съдържанието и облика му останатъ сжшитъ.

ШПЕРПЛАТЪ доброкачественъ,

собствено производство пусна въ продажба АКЦ. ИНДУСТРИАЛНО СТРОИТЕЛНО Д-ВО гр. Шуменъ — На препродавачи специални цени

При сладкарница „МАКЕДОНИЯ“

винаги ще намѣрите за сезона:

**Разхладителни
разни сиропи
всички видове сладоледи
и екстра ледена боза.**

ВНИМАНИЕ!

консуматори отъ гр. Шуменъ и околността, искайте отъ бакалитъ да Ви даватъ двойно рафинирано слънчогледово масло „Слънце“, понеже вмѣсто такова, на много мѣста Ви се дава рапично или памучно отъ други фабрики.

Обръщамъ внимание и на санитарнитъ власти

Б. Тютюнджиевъ

Продава се кжща полумасивна

съ всички удобства, като водна и електрическа инсталации, каналъ и др., състояща се отъ два апартамента съ по три стаи и салонъ. Дворно мѣсто 400 кв. м. съ 18 м. лице. Кжщата се намира въ Староджамийска частъ — срещу банята „Подъ гората“. Споразумение: ИСАКЪ Ю. СОРУДЖОНЪ — Шуменъ.

Излъзоха отъ печатъ

следнитъ книги отъ Крумъ Кърджиевъ, нашъ съгражданинъ:

1. Структура на българската речъ и теория на структурнитъ групи на речта . . . 15 лв.
2. Система на поетичнитъ образи. Структура на драмата, епоса, лириката. Какво е изкуство? Томъ I . . . 30 лв.
3. Система на поетичнитъ образи. Структура на драмата, епоса, лириката. Какво е изкуство? Томъ II . . . 40 лв.

На складъ у д-ръ Ж. Мариновъ, ул. „Алабашки“ № 30 София.

Пристигнаха нови

Пуплини за мъжки ризи — приематъ се и поржчки

Шантунги за мъжки панталони 40 лева метъръ

Крепони — европейски и български

Муселини — сжщо европейски

Тобралки за дамски рокли

Обувки лѣтни -- голѣмъ изборъ.

при Ганчо Дянковъ & Синове

А преди да купите кревати и други стоки провѣрете нашитъ цѣни.

Одмичен политически прегледъ

ОБЩО ПОЛОЖЕНИЕ. Английското правителство е подало на националистичното (генер. Франко) въутогосъ ултимативна нота за спиране бомбардирането на английски търговски кораби; такива до сега е имало 12 бомбардирани.

— Независимо от поведението на генер. Франко по горния случай, правителствата въ Лондонъ и Парижъ сж загрижени и от решението на републиканското правителство да бомбардират градовете и пристанищата на националистите, който от Римъ се казва, че въ актуален случай Италия ще се намеси срещу републиканците, което може да доведе до тежки международни усложнения.

— Италианският генерален штабъ смѣта, че въ Испания генер. Франко е постигналъ победа и затова италианските доброволци могат да се оттеглятъ.

БЪЛГАРИЯ. Разискванията по договора на тронното сж привършени и сж започнали да говорят министрите.

— Споредъ изявленията на м-ра на търговията, есенната реколта на хранивъ е много добра. Пролѣтната, обаче, не много сигурна за всички зидове произведени, поради горещините; тя може да се подобри, ако паднатъ дъждове тия дни.

— Разчита се на износъ за Германия на домати до 1,200,000 кгр.

— Разрешено е членуването на съпругите на организирани, занаятчийски въ занаятчийската по-смъртна каса, при условия: възраст до 60 години и лѣкарски прегледъ.

— На 3 юли въ София ще се състои международенъ празникъ на кооперацията, която навършва 100 години отъ основаването си въ чужбина.

— На 16 до 18 юлий ще се състои въ Севлиево юбилейния 25 годишенъ съборъ на есперантистите.

— Законопроектътъ за облекчение на длъжниците ще бже разглежданъ въ Народното събрание въ вторникъ, 5 юлий.

— Въ северна Европа вали дъждъ съ силни вѣтрове. Следъ няколко дена дъждътъ се очаква и къмъ насъ.

АЛБАНИЯ. На 1 юлий кралъ Зогу е билъ коронясанъ при голѣми тържества.

ИТАЛИЯ. Непотвърдени още слухове гласятъ, че дуче Мусолини ще посѣтува генер. Франко, да се прекратятъ въздушните нападения на английските и други търговски кораби.

ИСПАНИЯ. Националистите сж започнали отново голѣма офанзива отъ Фанзата за Средиземно море, на фронтъ 30 км.

— На 29 юний петъ националистически авиоплани бомбардирани Барселона. 6 мъже и 3 жени сж убити, и 34 души ранени.

Съобщения отъ Инспекцията на труда

Въ Д. В. брой 134 отъ 23. VI. 1938 год. е отпечатано постановление на Министерския съветъ № XI, съ което на основание чл. 14 отъ наредбата-законъ за колективния договоръ и уреждане трудовите конфликти, е одобрено решението за уреждане трудовите условия и размѣра на минималните надници на общарските работници, представено съ докладъ № 8967/1938 год. на Министра на Т. П. и Труда до М-ния съветъ.

По важни решения на постановленията сж:

1. Съгл. чл. 7 отъ Нар. Зак. за колективния договоръ решението на Министерския съветъ е задължително за всички работници и работодатели отъ този бранш.

2. Наематъ се организирани работници и ако нѣма такива, взематъ се неорганизиранни.

3. Шуменъ попада въ III районъ, а всички останали градове и села въ района — VI районъ.

гр. ШУМЕНЪ III районъ

а) Креачи и саяджии	75 лв.
б) Калфи I разредъ	75 "
II разредъ	60 "
в) Пом. калфи	40 "
г) Цугерджии	60 "
д) Поправкаджии	40 "

VI районъ

а) Креачи и саяджии	60 лв.
б) Калфи I разредъ	60 "
Калфи II разредъ	50 "
в) Пом. калфи	30 "
г) Цугерджии	50 "
д) Поправкаджии	30 "

5. Заварените по-високи надници не могатъ да се намаляватъ.

6. При работа на парче, работника е длъженъ да даде писмено съгласие Възнаграждението при работа на парче, не може да бже по-малко отъ установената минимална надница.

7. Работниците извършватъ възложената работа, изключително въ работилниците на работодателите. Абсолютно се забранява работа по домовете на работниците и работодателите и акорданги, или пъкъ въ помѣщения, които не сж обявени за работилници (нѣматъ регистрирана фирма).

8. Работодател, който нарушава или неизпълнява постановленията на това решение, заплаща въ полза на фонда „общ. осигуровки“, смѣтка „безработица“, глоба въ размѣръ отъ 500 до 3,000 лв., а при повторение — по 5,000 лв.

9. Работникъ, който нарушава постановленията на това решение, заплаща въ полза на фонда о. о. смѣтка „Безработица“, глоба въ размѣръ отъ една до три надници, а при повторение до 6 (шест) надници.

10. Решението важи за срокъ отъ една година и влиза въ сила отъ първи априлъ 1938 год.

На основание последната точка, работодателите сж длъжни да заведатъ ведомостите си, съгласно надниците опредѣлени въ настоящето решение и заплатятъ на работниците разликата, да облекчатъ осигурителните книжки Злополука до тълнително, ако има разлика и сжщо осигурителните книжки да се дооблекчатъ и впише промяната на надницата въ 6 и 7 стр. въ осиг. книжка.

Органите на инспекцията на труда и о. о. предприематъ обща ревизия и на неизпълнителите ще се съставятъ актове.

Настоящото да се доведе до знанието на всички работодатели общари и работници въ района на инспекцията.

Шуменско Общинско Стопанско Предприятие „Ветеринарна слунба“

ОБЯВЛЕНИЕ № 358

Съгласно обява № 342 публикувана въ Държ. вестникъ бр. 140 отъ 30 VI. на 30 юлий 1938 год. отъ 10 — 11 часа преди обѣдъ въ канцеларията на стопанството ще се произведе търгъ съ тайно наддаване за отдаване на предприятие „ИНТИЗАПА“, заедно съ входното право на вкарванъ и продаденъ добитъкъ въ пазаря. Девизната стойностъ на предприятието е 250,000 лв. до края на годината. Балогъ за правоучастие въ търга е 5 на сто. Закона за бюджета, отчетността и предприятията е задължителенъ. Всички разноси по произвеждане търга, като гербъ, публиквция и други сж за смѣтка на наемателя. Поемните условия могатъ да се видятъ всѣки присъственъ день въ канцеларията на предприятието.

гр. Шуменъ, 1 юлий 1938 год.

ОТЪ СТОПАНСТВОТО.

Отъ всѣкжде--за всички

* Царскиятъ симфониченъ оркестъръ ще бже въ Варна на 28 юлий, въ Провадия на 29, въ Шумачъ на 30 и въ Търговище на 1 августъ 1938 год.

* Криминалната полиция въ София е заловила на 23 юний т. г. опасните касоразбивачи Василь Н. Поповъ, осъденъ отъ Соф. обл. съдъ на 12 години строгъ тъмненъ затворъ за фалшификация на марки, извършена въ затвора, и излежахъ наказанието си въ шуменския затворъ и Господинъ Михайловъ, сжщо отъ шуменския затворъ, ученици на „Школата Шаломъ“ (за кражби). И двамата сж обвинени отново, за разбиване и ограбване на каса. Последното тѣ уговорили въ затвора преди да ги пуснатъ за свобода.

* Лудориите за надпреварвания въ околосѣтрово летене съ авиоплани се увеличаватъ. Следъ прелетяването около земята отъ Вили Постъ за 7 дни, 18 часа, 49 минути и 30 секунди, сега богатиятъ американецъ и голѣмъ авиаторъ Хоуардъ Юъ ще трѣгне отъ Лосъ-Анжелосъ (най-голѣмъ градъ въ Северо-американския щатъ Калифорния, съ 1,240,000 жители, съ 1300 петролни извори около него, до който градъ се е развилъ пречутиятъ съ филмовото производство гр. Холивудъ). Той смѣта да бие рекорда на В. Постъ.

* Въ Норвегия е дадено право съ законъ на жените, да ставатъ свещеници. До сега въ никоя съвременна държава жените не могатъ да свещенодѣйстваватъ. Това тѣ сж правели въ езическите (идолопоклонически) стари времена, когато сж били жреци (присяжнички) въ храмовете на боговете, а мѣкжде сж били и главни жреци — длъжности дадени обикновено на мъжете.

200 години отъ заселването на българите въ Банатъ.

Презъ тази година се навършватъ 200 години отъ заселването на българите въ Банатъ. Това голѣмо събитие ще бже ознаменувано съ едно юбилейно тържество, което ще бже изнесено отъ специаленъ юбилейенъ комитетъ, презъ дните отъ 13—16 августъ т. г. въ с. Старъ-Бишновъ, Румѣнски Банатъ. Въ тържеството ще взематъ участие банатски българи отъ Румѣния, Югославия и Унгария.

По този случай Комитетътъ е издалъ Банатски юбилейенъ сборникъ съ цена 100 лева, въ които сж описани борбите на банатските българи за запазване на езика и националното имъ съзнание, както и тяхния културенъ, общественъ и стопански животъ въ миналото и днесъ.

Приходътъ отъ този сборникъ е предназначенъ за издигане паметникъ въ с. Старъ-Бишновъ, люлката на българщината въ Банатъ, който да напомня на свѣта за героичната борба на банатските българи презъ изминатите 200 години за запазване на своето българско име, своето българско съзнание и своя майчинъ езикъ.

Поръчки за сборника могатъ да се отправятъ до Всебългарския съюзъ „Отецъ Паисий“ — София, ул. „Гр. Игнатиевъ“ № 13.

Съобщение

Лозаро-Винарската Кооперация „Димитъ“, Шуменъ — Дивдѣдово, съобщава на своите членове, че крайния срокъ за деклариране десертните гроздя е 3 юлий, за да може управата на кооперацията да набави навреме щайги и амбалажъ за нужното за износъ грозде.

Рекламирайте чрезъ въкъ
„Шуменска поща“

Хроника

На 1 т. м. въ землището на село Кютепча, Шуменска околия към 11 часа пр. обѣдъ отъ влака сж се подпалили и изгорели 17 кръсци на Иванъ Митевъ, 3 декара непоженато жито на Стоянъ Пѣвъ и 3 ара жито на Стоянъ Пѣвъ. Пожара е потушенъ отъ жетвари отъ сѣщото село.

Въ областното Акц. Управление въ стая № 5 при Акцизния агентъ е забравенъ единъ мъжки чадъръ. На когото е да отиде и го вземе.

Утре-неделя на игрището на сп. кл. „Ханъ Омортагъ“, при гробищата, ще се състои федеративенъ футболъ мачъ между сп. кл. „Ботевъ“—Шуменъ и сп. кл. „Х. Омортагъ“, за влизане въ националната дивизия.

Мача почва въ 6 часа при реферъ Ал. Николовъ.

КАРТЕЛА, за да задоволи своите многобройни пушачи, започва да пуска въ продажба цигарите II качество „ЗЛАТНА АРДА“, отъ най-хубави и ароматични тютюни, като въ всяка кутия има и по една снимка отъ най-забележителните мѣста въ всички градове на страната.

Тия снимки ще ползватъ твърде много дѣцата при изучаване географията на страната.

Който събере цѣла колекция отъ 138 снимки, получава единъ албумъ гратисъ, отъ фабриката—Шуменъ, за поставяне снимките.

Въ брой 144 на вестникъ ни бѣ публикуванъ позивъ къмъ съгражданинѣ ни отъ името на сп. кл. „Ханъ Омортагъ“, по отношение откриването на лѣтната детска градина.

На дѣцата безъ разлика бедни и богати, ще се дава закуска презъ цѣлото врѣме, но не и обѣдъ, както бѣше презъ миналата година.

Днесъ, тая сутринъ съ влака пристигна г. Стойно Ячевъ—главния ръководителъ отъ миналото лѣто и въ понеделникъ се почватъ занятията съ дѣцата.

Записванията продължаватъ, въ самата детска градина, които ще завършатъ до 5 т. м.

Съобщава се на членове и съмишлениците, че на членътъ на клуба „П. Воловъ“ Тодоръ Вл. Желязовъ се роди деченце отъ мъжки полъ. Да му е честито.

На 2 т. м. сжбота 6 часа вечерята пристига въ града ни новия Митрополитъ г. г. Иосифъ който ще бѣде приветъванъ на гарата отъ помощникъ кмета г-нъ Шамарджиевъ. Следъ това ще се образува шествие по главната улица до паметника на П. Воловъ, където ще говори отъ името на гражданитъ г. Ил Силвестриевъ.

Вече всички си правятъ покупки отъ магазина на Ганчо Дянковъ & Синове защото се уабриха, че само тамъ се продаватъ доброкачествени стоки на низки и опредѣлени цени, а освенъ това се издаватъ срѣщу всяка покупка и консумативни купони.

Отъ името на арменското девическо културно благотворително дружество въ гр. Шуменъ, недѣля 3 юлий, 9.15 часа вечерта въ салона на читалище „А. хангелъ Михаилъ“ ще даде концерта арменскиятъ прочутъ свѣтовенъ виргуозъ—кеманчистъ Рубенъ, аккомпанира на пианото г-жа Рубенъ.

Ще свири български, арменски, еврейски, кавказки, руски, китайски, японски, ориенталски източни пѣсни и свои композиции.

Разменени телеграми О. З. Генералъ Куцаровъ председателъ дружеството на запаснитъ офицери—Шуменъ.

Вамъ и на запаснитъ офицери отъ Шуменъ искрено благодаря за сърдечнитъ поздравии и благожелания, които ми изказвате за рождения денъ на сина ми

Царьтъ

София—двореца НЕГОВО ВЕЛИЧЕСТВО ЦАРЬТЪ

Празнувайки едногодишнината на любимия нашъ престолонаследникъ—Вашиятъ синъ Н. Ц. Виссество Симеонъ князь Търновски, организираниитъ запасни офицери отъ Шуменъ изпращаме на Ваше Величество сърдечни поздравии и вседушевни пожелания да го дарува Богъ съ здраве и сили да порастне подъ нежнитъ Ваши грижи, за да заеме мѣстото на славнитъ наши царе и да води народа къмъ свѣгли бжднини.

Председателъ на дружеството запасни офицери запасенъ ген. М. Куцаровъ

Вестникопродавци двама надъ 17 год. възраст дистри старата вестникарска агенция Д. Радевъ. Сигуренъ надникъ надъ 30 лева. Работа постоянна.

Комитетъ по отпразнуване международния кооперативенъ денъ—гр. Шуменъ. На 3 юлий 1938 г. недѣля, кооперативнитъ организаци въ града ни: Българ. Землед. Кооперат. Банка, Шуменска Полу-

550-годишнина на Кьолнския университетъ

Отъ 24 до 26 юний т. г. прочутиятъ Кьолнски университетъ празнува своята 550-годишнина отъ основаването си. Въ сравнение съ риманскитъ страни, чии оградове като Болония, Падра и Парижъ, и сжщо и въ Англия Окфордъ, още презъ 12 вѣкъ сл. Хр. иматъ своитъ университети, въ Германия се основаватъ сравнително по-късно: въ Прага въ 1348 г., въ Виена въ 1365 г. и въ Хайделбергъ въ 1386 г. Въ Кьолнъ се основава въ началото 1388 г. университетъ по образецъ на Парижкия. По онова време Кьолнъ е броелъ 30.000 жители. Младата алма матеръ бива утвърдена отъ папа Урбанъ VI. По тоя начинъ нѣмскиятъ западъ се освобождава отъ влиянието на Парижъ, защото престава да праща тамъ своитъ синове да се учатъ. Младешката се нахвърля жадно да се учи и отъ 1389 г. до 1558 г. срѣдно годишно се записвали по 1000 студенти не само отъ Германия, но и отъ Шотландия, Дания, Холандия, Белгия, Луксембургъ и дори отъ Франция. Презъ 15 и 16 вѣкъ започватъ да се записватъ и студенти отъ Португалия, Испания и Унгария. Влиянието на Кьолнския университетъ става толкова голѣмо, че дава подтикъ и за основаване на университети въ Триръ (1455), Майнцъ (1476) и дори въ Копенхагенъ (1479).

Отначало се развива теологиче-

скиятъ факултетъ, но следъ него приобича значение и правния въ който били събдени то и държавното право са развива и медицинскиятъ, въ който се изоретически и позитивни знания, предавани дицията. Следъ пълния настъпва презъ 16 вѣкъ упадъкъ и известно време въ духовния животъ на градо религиозно право схоласстика.

Следъ дълголетно блеществуване, дължимо предъ на медицинския факултетъ университетъ бива затворенъ г. отъ френскитъ революционски, нахълтали въ областъ. По времето на Навитъ походи въ Германия изобщо институтитъ на университетъ напълно обедняватъ и заткато въ 1798 г. Наполеонъ заповѣдъ за пълно затваряне на университета Гражданитъ обаче запазили въ душата и спомена за тоя славенъ тетъ. Презъ 80-тѣ години лото столѣтие отново мисълта за възстановяване на университета. Обаче едва се стига до основаване висше търговско училище въ първитъ години следъ тоя война бива разширено въ университетъ, настъпватъ най-модерни сгради и по-

лярна Банка, Чиновническо Коопер. Сп. Застр. Д-во, Учителска Осигур. Каса, Офицер. Кооперация „Опитъ“, Кооперация „Българска захаръ“, Районенъ съюзъ на земл. кооперации, Воденъ синдикатъ „Тича“, Семепроизод. кооперация „Елитъ“, Еврейско кооперат. д-во „К. дима“, Овчарска кооп. „Св. Игнатъ“, Лозарска кооперация „Дамята“, Кръчмарска содопроизв. кооперация „Св. Трифъ“, Кооп. „Напредъ“, Строит. кооперация „Граникъ“, домостроит. кооперация „Подслонъ“ и Женското кооперативно общество ще отпразднуватъ тържествено XVI международенъ кооперативенъ денъ при следната програма: въ недѣля 3 юлий т. г. точно въ 9 ч. пр. обѣдъ въ салона на читалището „Арх. Михаилъ“ тържеството ще се открие съ изсвирване на националния химнъ отъ музиката на 7 п. токъ. Следъ това ще има тържествено събрание съ речъ отъ г. Филипъ Василевъ—за значението на Международния кооперативенъ денъ и постиженията на кооперацията изобщо. Следъ събранието ще има Концертна частъ Входъ безплатенъ.

Покаватъ се гражданството и всички кооператорки и кооператори отъ града ни, да присъствуватъ на тържеството и засвидетелствуватъ уважението и привъзаността си къмъ кооперативното дѣло.

Въ тоя университетъ на неговото основаване даватъ голѣми имена време като Тсма Албертусъ Магнусъ, Данска и по-късно Екхардтъ. Новопол е поставило сжщо голѣмо на тоя университетъ, който като стражъ на духовния животъ на Западна Германия на между нея и Франция духо-

ДЕЖУРНА аптека До презъ седмицата е Химнеи Бл. п. 1

Четете и разпространявайте в-къ „Шуменска“

Печатница „ЗОРА“—Шумен

НОВООТКРИТИЯ БРЪСНАРО-ФРИЗЬОРСКИ

СИНИЯ САЛОНЪ

сфризира съ електрически апаратъ

само съ масла съ трайност до израстване на коса

Съдържателъ: Славчо Бояджиевъ